

AUTOREFERAT

1. Imię i nazwisko

Monika Bednarczuk

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.

2000 magister filologii polskiej (specjalność nauczycielska), Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Tytuł pracy magisterskiej: *Obraz Berlina w literaturze polskiej XX wieku*.
Promotor: prof. dr hab. Krzysztof Stępnik

2005 doktor nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa, Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Tytuł rozprawy doktorskiej: *Obraz hiszpańskiej wojny domowej lat 1936-1939 w literaturze polskiej*.

Promotor: prof. dr hab. Krzysztof Stępnik. Recenzenci: prof. dr hab. Piotr Sawicki (Wrocław) i prof. dr hab. Jerzy Świąch (Lublin).

Na realizację projektu Komitet Badań Naukowych przyznał grant promotorski (nr 1H01C02226), który pozwolił mi m.in. na kwerendę w Biblioteka Nacional w Madrycie w lipcu 2004 roku. Dzięki stypendium Katholischer Akademischer Ausländer-Dienst mogłam ponadto przeprowadzić kwerendę w bibliotekach berlińskich, zwłaszcza w Staatsbibliothek.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

2001-2004 doktorantka w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (ze stypendium); zajęcia w Centrum Języka i Kultury Polskiej UMCS (w ramach stypendium doktoranckiego oraz umowy o dzieło).

2005-2007 zajęcia ze studentami Kolegium Licencjackiego UMCS w Białej Podlaskiej (w ramach umowy o przeniesienie autorskich praw majątkowych).

2005-2006 zajęcia dydaktyczne w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Chełmie (w ramach umowy o przeniesienie autorskich praw majątkowych).

od r. akad. 2006/2007 starszy wykładowca w Instytucie Nauk Humanistycznych Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Chełmie (urlopowana).

od r. akad. 2009/2010 asystent (na czas określony) w Instytucie Sławistyki Uniwersytetu w Bochum.

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.).

Za osiągnięcie habilitacyjne w myśl art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.) uznałam swoją monografię

Kobiety w kręgu prawicy międzywojennej. Idee, sylwetki, strategie pisarskie (Wrocław 2012, Wydawnictwo A-Linea, ss. 518).

Książka *Kobiety w kręgu prawicy międzywojennej* jest zwieńczeniem moich kilkuletnich studiów nad związkami literatury i polityki z jednej, a problematyki genderowej z drugiej strony. Lektura silnie zretoryzowanych i zideologizowanych wypowiedzi, które były obiektem moich badań w latach 2001-2008, a w których zasadniczą rolę odgrywali mężczyźni, zainspirowała mnie do postawienia pytania o miejsce kobiety w nacjonalistycznych oraz konserwatywnych projektach społeczeństwa i kultury. Interesowały mnie kobiety jako podmiot i przedmiot ideologii prawicowych. Ponadto ciekawiły mnie autorki (zwykle kobiece) i teksty, które z różnych powodów znalazły się poza naszym kanonem kultury. Bliższe przyjrzenie się autorkom dzisiaj słabo znanym albo zupełnie zapomnianym, a swego czasu popularnym, widzę jako swój przyczynek do rekonstrukcji „historii kobiecej” i zarazem rekonstrukcji polifonicznej kultury międzywojennej.

Celem projektu badawczego, którego owocem jest niniejsza monografia, była po pierwsze rekonstrukcja spłotu czynników, motywów i wydarzeń prowokujących sympatię wielu kobiet dla szeroko pojmowanej prawicy, po drugie – zbadanie stosunku kobiet do określonych ról społecznych i/lub pisarskich, jakie środowiska prawicowe im proponowały. Zależało mi bardzo na tym, aby nakreślić źródła i ideową drogę swoich bohaterek (z zaznaczeniem ciągłości lub przemian). Kobiety bowiem, których twórczość i inną działalność omawiam, potrafiły wyłamywać się z gorsetu tradycji i wprowadzać w czyn swoje pomysły. Nacjonalizm zresztą, jako ideologia emancypacyjna, wspierał je początkowo w próbach przekształcania rzeczywistości i sposobów myślenia.

Poza kilkoma wyjątkami pisarki, poetki i publicystki, których dzieła poddałam analizie, są, jak wspomniałam, słabo znane lub zupełnie zapomniane. Do owych wyjątków należą: Helena Mniszkówna, Wanda Miłaszewska, Stefania Szurlejówna (Kossowska), a także pojawiające się w pracy kontekstowo Zofia Kossak i Kazimiera Hłakowiczówna. W gronie pisarek, nieobecnych dzisiaj w świadomości czytelniczej są zaś: Zuzanna Rabska, Wanda Śliwina (Jagienka spod Lublina), Maria Ejsmondowa, Olimpia Ligocka, Felicja Żurowska, Hanna Chrzanowska, Maria Stecka, Maria Rzętkowska-Staniszkis, Jadwiga Kunstetter-Rutkowska, Helena Radziukinas.

Autorki te uprawiały rozmaite gatunki: od powieści różnego typu, przez satyry, lirykę osobistą i religijną, po publicystykę. Co łączyło omawiane przeze mnie postaci? Sceptycyzm wobec progresywizmu, przekonanie o naturalnym związku jednostki ze wspólnotą narodową, lęk przed anarchią, nieufność wobec rozwiązań skrajnych i wobec mniejszości etnicznych. Wyjątek stanowią pod niektórymi względami radykalne nacjonalistki z lat 30. Przy tym pisarki bliskie kierunkom prawicowym nie były i zwykle nie chciały być oryginalne. Za najważniejsze uznawały wychowywanie społeczeństwa i ocalenie dziedzictwa ich „wyobrażonej wspólnoty”.

Pierwszy i najbardziej rozbudowany rozdział książki, zatytułowany *Idee, sylwetki, twórczość: kobiety w kręgu prawicy i w oczach prawicy* (s. 19-169), prezentuje stan badań nad zarysowanymi wyżej problemami (w oparciu o prace z zakresu historii, gender studies, psychologii, socjologii) oraz kontekst społeczno-polityczny działań omawianych postaci, w tym założenia ideowe i stosunek ważniejszych ugrupowań do roli kobiet w życiu publicznym. Skupiam się tutaj po pierwsze na rolach przypisywanych kobietom przez określone partie i grupy, po drugie zaś na stosunku samych kobiet do prawicowych koncepcji społecznych i kulturalnych oraz szans i ograniczeń jakie z nich wynikały dla kobiet. Ponadto omawiam zaangażowanie kobiet w formalnych i na poły oficjalnych strukturach i grupach, a także koncepcje zachowań wyborczych kobiet.

Znamienną cechą autorek i działaczek, o których mowa, jest heterogeniczność ideologiczna oraz niedoktrynerskie spojrzenie na politykę poszczególnych partii. Cechę tę demonstruję po pierwsze na materiale tekstowym, po drugie – sięgając do kontekstu rodzinno-towarzyskiego wybranych postaci. Dobitym przykładem owej heterogeniczności i rodzinno-przyjacielskich powiązań są rodziny Lutosławskich, Żółtowskich oraz przyjaźń między Sofią Casanova Lutosławską a Gabrielą Balicką. Rodzina Izabeli Lutosławskiej to rodzina ważna zarówno dla historii ruchu narodowego, jak konserwatywnego, i ideały obu z nich znalazły odzwierciedlenie w tekstach pisarki. Sofia Casanova Lutosławska, matka Izabeli, przyjaciółka Romana Dmowskiego i Władysława Reymonta, była dla Polaków przede wszystkim (pierwszą) żoną Wincentego Lutosławskiego, filozofa i polityka. Tymczasem w Hiszpanii znana była jako poetka oraz pisarka. Z kolei jej bliska przyjaciółka Gabriela Balicka to botanik, posłanka i działaczka społeczna. Trzecim egzemplarycznym środowiskiem łączącym różne odłamy prawicy jest grono rodzinne i znajomi Janiny Żółtowskiej oraz jej bratowej – Zofii Żółtowskiej.

W rozdziale pierwszym książki charakteryzuję również publicystykę kobiecą na łamach „Myśli Narodowej” i „Prosto z mostu” oraz specyfikę ideową młodych radykalnych nacjonalistek (za istotne punkty odniesienia dla ich postawy uznałam politykę społeczną Włoch oraz Trzeciej Rzeszy, a także sytuację w Rosji sowieckiej).

Rozdział drugi: *(Anty)Romans narodowy: płeć, etnos i polityka* (s. 170-258) poświęcony został wzorcotwórczemu i zarazem polemicznemu potencjałowi utworów osnutych na wątku miłosnym. Z jednej strony przedmiotem refleksji są tutaj postaci kobiece, ideały oraz antywzory. Z drugiej – propagandowa i narodotwórcza funkcja powieści popularnej. Ta perspektywa podyktowała mi pomysł spojrzenia na trywialną produkcję literacką pod kątem realizacji wzorca (narodowego) „romansu” lub „antyromansu”. „Antyromanse” problematyzują w szczególności relacje Polek lub Polaków z reprezentantami społeczności żydowskiej oraz rosyjskiej lub sowieckiej.

Jednym z kluczowych fantazmatów pojawiających się w tekstach literackich, dokumetarnych i publicystycznych z lat 1917-1933 jest fantazmat „sadystycznej sowieckiej Żydówki”, który interpretuję tutaj jako rezultat traumy kulturowej, za jaką uznałam rewolucję bolszewicką.

Obok kobiecych antywzorów, znamienych głównie dla tekstów pisanych przez mężczyzn, przyglądam się ich (zwykle pasywnym) ideałom kobiecym (choć dają tutaj o sobie znać różnice generacyjne), a także literackim wizerunkom kobiet-ofiar wroga (temat gwałtu i indywidualnej traumy). Bohaterki męskiej prozy prawicowej konfrontuję z postaciami wykreowanymi przez pisarki. Interesujące przy tym, że bohaterki literatury kobiecej są często aktywne, niekiedy wprost buntownicze, na przykład inicjują działalność społeczną lub akcje patriotyczne (dobrym przykładem jest proza Heleny Mniszkówny).

W centrum rozdziału trzeciego: *Emancypacja – socjalizm – nacjonalizm* (s. 259-341) stoi kariera dziennikarska oraz pisarska Stefanii Laudyn-Chrzanowskiej, działaczki i autorki, która przeszła metamorfozę ideową od zwolenniczki socjalizmu i feministki, popularnej redaktorki chicagowskiego czasopisma „Głos Polek”, do publicystki narodowo-katolickiej.

Badając drogę światopoglądową Laudyn-Chrzanowskiej, musiałam wziąć pod uwagę procesy historyczne i społeczne, które wpłynęły na jej postawę oraz wypowiedzi. Za najistotniejsze uznałam stosunki społeczno-polityczne w Stanach Zjednoczonych w latach 1913-1920 (mam na myśli relacje między amerykańską Polonią a społecznością większościową oraz konfrontację polskiej diaspory z żydowską). Kolejnym ważnym czynnikiem była, moim zdaniem, atmosfera ideowa Zakopanego, gdzie Laudyn-Chrzanowska osiedliła się u progu lat 20.

Wśród wzorów literackich i osobowych kształtujących jej światopogląd szerzej omawiam wpływ idei Elizy Orzeszkowej (koncepty kobiecości i współpracy kobiet) oraz oddziaływanie pierwszego męża publicystki, Kazimierza Laudyna (powstańca styczniowego zesłanego na Syberię).

Motywy przewodnim rozdziału czwartego: „Przędzenie” codzienności: Wanda Miłaszewska (s. 342-474) jest feministyczna koncepcja „arachnologii”. Metaforę „przędzenia” próbuję zastosować również do analizy innej strategii (ideologicznie i religijnie motywowanej): strategii afirmacji zwyczajności. Interesują mnie cechy szczególne twórczości Wandy Miłaszewskiej, autorki swego czasu bardzo poczytnej. Miłaszewska tworzy powieść popularną o ambicjach wychowawczych, toteż jej utwory sytuują się na granicy obiegu wysokoartystycznego i trywialnego.

Proponuję interpretację fabuł Miłaszewskiej w kontekście dokonanego przez nią gestu anachronizmu. Widzę jej twórczość jako świadomy wybór idei konserwatywnych i nacjonalistycznych. Miłaszewska, która broni mitu idyllicznej wsi i wartość oraz stylu życia kresowego ziemiaństwa, tworzy dla publiczności dzielącej jej przekonania. Nie może zatem dziwić szacunek pisarki dla Władysława Syrokomli i Henryka Sienkiewicza.

Wątki eskapistyczne oraz te bliskie hasłom konserwatystów i narodowych demokratów interpretowane są w pierwszej części rozważań w kontekście motywu afirmacji codzienności, znamienne dla niektórych autorów katolickich początku XX wieku, szczególnie Gilberta K. Chestertona. Elementami, które łączą Chestertona z Miłaszewską są, poza religijnością i antybolszewizmem, nieufność wobec hasel postępu, przywiązanie do wsi i wrażliwość na mowę „szarych” ludzi i przedmiotów. W drugiej części rozdziału śledzę natomiast motyw akceptacji tego, co codzienne, w nawiązaniu do sensu słowa „przędzenie”, jaki nadały mu badaczki feministyczne. Toteż interpretuję utwory Miłaszewskiej pod kątem obecności w nich elementów „konwencji kobiecości” – sięgając do propozycji interpretacyjnej Ewy Kraskowskiej.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych od czasu uzyskania stopnia doktora

Do moich osiągnięć naukowych od maja 2005 do grudnia 2014 roku należą:

Autorstwo lub współautorstwo ponad dwudziestu publikacji, w tym:

- autorstwo dwóch monografii i współautorstwo jednej
- autorstwo ponad dwudziestu pięciu artykułów opublikowanych w recenzowanych tomach zbiorowych i czasopismach naukowych
- współredakcja jednej pracy zbiorowej (szczegółowy wykaz znajduje się w Załączniku nr 3 do Wniosku o wszczęcie postępowania habilitacyjnego),

oraz udział (w charakterze wykonawcy lub kierownika) w trzech krajowych i dwóch (jako wykonawca) międzynarodowych projektach badawczych, a ponadto autorstwo lub współautorstwo trzech projektów dydaktyczno-naukowych, finansowanych ze źródeł zewnętrznych, oraz jednego projektu konferencyjnego.

Charakterystyka badań

W pierwszych latach po uzyskaniu stopnia doktora moje badania koncentrowały się na czterech obszarach. Pierwszy wiąże się z kontekstami politycznymi, społecznymi i kulturowymi literatury oraz relacjami między literaturą a dyskursem publicznym. Drugi obejmuje relacje międzyetniczne i zagadnienia genderowe, zwłaszcza z polsko-ukraińskim tłem. Kolejne interesujące mnie tematy to relacje polsko-żydowskie, polsko-niemieckie i polsko-niemiecko-żydowskie od końca XIX do XXI wieku (takie problemy jak analogie kulturowe, przekształcenia pamięci zbiorowej, kreowanie i obalanie mitów politycznych), natomiast obecnie skupiam się na polsko-rosyjskich związkach kulturalnych w XIX wieku.

I. Zainteresowanie społecznymi i ideologicznymi aspektami literatury zaowocowało współautorstwem, wraz z prof. dr hab. Krzysztofem Stępnikiem, projektu finansowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (*Spółczeństwo i kultura a paradygmat narodu*, 2006-2008, nr projektu nr N103 062 31/ 3814) oraz zaproszeniem do udziału w projekcie *Die Ästhetik des nationalistischen Diskurses in Polen (1926-1939)*, realizowanym w latach 2006-2010 pod kierownictwem prof. dra hab. Ulricha Schmida (Sankt Gallen, Szwajcaria) z funduszy Schweizerischer Nationalfonds, a poświęconym nacjonalizmowi. (Załącznik nr 3, IIIA, IIIB).

Wynikiem moich kulturowo zorientowanych dociekań jest cykl artykułów, w których zajęłam się różnymi aspektami i odmianami nacjonalizmu. Omawiam w nich nacjonalizm neopogański polski i ukraiński (*Nacjonalizm Zadruży a propozycje Galiny Łozko. Religia i kultura wobec paradygmatu narodu*, 2006), imperialne wizje lat 30. i polskie poczucie niższości wobec Słowian południowych (*Ideał antyczny, czyli (jugo)słowiański*, 2008), zideologizowany obraz Warszawy w piśmiennictwie prawicowym (*Warszawa jako antywartość...*, 2010), międzywojenne „pragnienie” męskości oraz jego uwarunkowania społeczno-kulturowe (*Marzenie o męskości w wybranych polskich koncepcjach nacjonalistycznych*, 2010), a także konceptualizacje faszyzmu w polskiej poezji i publicystyce (*Metafory faszyzmu...*, 2011). (Załącznik nr 3, IIIB; IIID; zob. także wykaz konferencji w Załączniku nr 3, punkt IV).

W tym czasie powstały też pierwsze szkice o autorkach sympatyzujących z kierunkami prawicowymi (*Zofia Kossak-Szczucka na tle współczesnych jej pisarek prawicowych*, 2009; *Izabela Lutostawska – escriptora, traductora, publicista*, 2007; *O próbie mariażu literatury katolickiej z popularną...*, 2009). (Załącznik nr 3, IIB; IID; zob. też Załącznik 3, punkty IIIB i IV).

Dzięki kontaktom naukowym z zespołem prof. dra hab. Jerzego Bartmińskiego opracowałam analizę rozumienia pojęcia „naród” w polszczyźnie na podstawie danych, słownikowych, tekstowych i ankietowych. Praca ta ukazała się w języku

polskim (*Profilowanie pojęcia NARÓD*, „Etnolingwistyka”, 2009) oraz, w zmodyfikowanej wersji, niemieckim, w tomie pokonferencyjnym (*'Nation'/, Volk' als Wertbegriffe...*). (Załącznik nr 3, IIB; IV).

W ramach szwajcarsko-polsko-niemieckiego projektu *Die Ästhetik des nationalistischen Diskurses in Polen, 1926-1939* przygotowałam w latach 2007-2009 cztery rozdziały (o łącznej objętości około 90 stron) do syntezy, która wyszła drukiem w dwu wersjach językowych w roku 2014. Powierzone mi obszary zagadnień objęły: relacje między nacjonalistami a Kościołem, „kwestię żydowską”, charakterystykę instytucji kulturalnych i czasopism. (Załącznik nr 3, IID).

Na marginesie tych poszukiwań powstały szkice o Władysławie Kunickim oraz Jerzym Ostrowskim (dla periodyku „Lublin. Kultura i Społeczeństwo”) i dwie recenzje (opublikowane na łamach „Etnolingwistyki”, 2008). (Załącznik nr 3, IIE)

Do reportażu i publicystyki międzywojnia powróciłam niedawno, porównując scenariusze upadku i ocalenia kultury w wypowiedziach Mariana Zdziechowskiego, Józefa, Aleksandra i Adolfa Bocheńskich oraz Ksawerego Pruszyńskiego (*Konserwatyści wobec katastrofy...*, 2014). (Załącznik nr 3, IID).

II. Przykładem mojego zainteresowania procesami kulturowymi zachodzącymi na pograniczach był projekt konferencji, przygotowany wraz z dr Beatą Kucharską i, po uzyskaniu środków z programu Euroregion BUG, organizacja tejże (we współpracy z prof. dr hab. Andrzejem Stępnikiem). *Forum Pograniczne: Obsesje – Projekcje – Projekty* odbyło się w Chełmie w dniach 31.05-1.06.2007. Zwieńczeniem przedsięwzięcia był tom (2007) zredagowany przez Beatę Kucharską i mnie. (Załączniki nr 3, IIC i IIC; Załącznik nr 4 zawiera oświadczenie współredaktora).

Społeczne role kulturowe oraz literackie obrazy wojny w pewnej mierze są tematem drugiego rozdziału książki *Kobiety w kręgu prawicy...* Głównym jednak owocem dociekań moich oraz Ewy Pogonowskiej jest wspólna książka *Znani, Nieznani, Nierozpoznani. O kilku figurach zbiorowej wyobraźni* (2009). (Załącznik nr 3, IIA; Załącznik nr 4 zawiera oświadczenie współautorki).

W rozdziale pierwszym pracy (s. 9-49) badamy formy upamiętniania znanych postaci (Piotr I Wielki i ks. Józef).

W rozdziale drugim (s. 51-149) przyglądamy się wizerunkom i autoportretom żołnierzy: tych kreowanych na bohaterów narodowych i chowanych z pompą w mauzoleach oraz tych grzebanych anonimowo pod drzewem, lub żywych, lecz pozbawionych atrybutów męskości. Interesują nas także walczące kobiety oraz filozofia wojny. Zderzamy wypowiedzi propagandowe i homiletyczne z narracjami niepoprawnymi końca XIX i pierwszych dekad XX wieku, werbalizującymi traumę wojenną. Analizie poddałyśmy tutaj materiał zarówno literacki, jak nieliteracki, w tym utwory Andrzeja Struga, Ewy Szelburg-Zarembiny, Zuzanny Rabskiej, Heleny

Zakrzewskiej, Eugeniusza Małaczewskiego, Kornela Makuszyńskiego, Izaaka Babla, Józefa Wittlina, Artura Oppmana i poetów frontowych.

Ostatni rozdział (s. 151-210) zawiera refleksje na temat fantazmatu „dzikiej Ukrainki”, którego dzieje śledzimy od romantycznych początków (Seweryn Goszczyński), przez znane ujęcie w *Ogniem mieczem*, po autobiograficzne świadectwa czasu rewolucji bolszewickiej (Kornel Makuszyński, Zofia Kossak), powieści przygodowe (Jan Łada, Edmund Jeziński) oraz publicystykę lat 30.

III. Postrzeganiu Niemiec przez polskich autorów poświęciłam szkice: *Berlin aus Sicht polnischer Literaten* (2001) i *Między polityką a psychoanalizą i soteriologią...* (2008). Zająłam się również antygermanizmami w twórczości Józefa Weysenhoffa („*Geszeft*”, *pycha i demoniczność...*, 2008) i powieściach dla młodzieży z przełomu XIX i XX wieku (*Walery Przyborowski a polska edukacja historyczna...*, 2007). (Załącznik nr 3, punkty IIB, IID i IIE).

Procesy kształtowania tożsamości zbiorowej oraz mechanizmy pamięci analizuję w dłuższym studium na temat działalności Ośrodka Brama Grodzka–Teatr NN w Lublinie, którą prezentuję na tle przemian świadomościowych zachodzących w Europie Środkowo-Wschodniej po roku 1989 (*Die jüdisch-polnische Topographie Lublins in Erinnerungspraktiken des Zentrums Brama Grodzka–Theater NN*, 2014). Mówiąc o koncepcji artystycznej Ośrodka Brama Grodzka i jego roli w procesie negocjowania pamięci społecznej, odwołuję się do koncepcji „wirtualnego Żyda” Ruth Gruber i pojęcia „performatywnej nostalgii” Svetlany Boym. (Załącznik nr 3, IID; IV).

Relacje niemiecko-żydowskie i polsko-żydowskie w okresie międzywojnia oraz zachowania pisarzy w obliczu Holocaustu są z kolei tematem artykułu o paralelach biograficznych i artystycznych dostrzegalnych pomiędzy Julianem Tuwimem a Alfredem Döblinem i Kurtem Tucholskim *Znamię żydowskości i nowoczesność...* (2014) (Załącznik nr 3, IIB; oświadczenie redakcji „Folia Litteraria Polonica” w Załączniku nr 5).

Zabiegom propagandowym oraz mitom politycznych przyglądałam się już wcześniej (*Obraz rzeczywistości w karykaturze socrealistycznej*, 2006; *‘Róża z serca Okrzei’...*, 2005). (Załącznik nr 3, IID). W pracy doktorskiej analizowałam m.in. rolę teorii spisku sowiecko-żydowskiego w postrzeganiu wojny w Hiszpanii, językowe środki perswazji w reportażu wojennym oraz ewolucję wizerunku generała Waltera (Świerczewskiego) w historiografii i literaturze. (Załącznik nr 3, IIA).

IV. Ostatnio koncentruję się na polsko-rosyjskich stosunkach kulturalnych w XIX wieku oraz istotnej dla ich interpretacji teorii postkolonialnej. Do „*Zeitschrift für Slavische Philologie*” przyjęto studium *Ambiguitäten einer Verbannung: Tomasz Zan zwischen imperial subject und imperial agent* (2014), w którym spojrzałam na działalność Tomasza Zana w Rosji z perspektywy postimperialnej. (Załącznik nr 3,

IIB; Załącznik nr 5 zawiera potwierdzenie przyjęcia artykułu do druku). Do druku złożyłam też tekst *Mierzenie imperium: Tomasz Zan między Wilnem a Orenburgiem*, w którym sporo uwagi poświęciłam spotkaniu Zana i Alexandra von Humboldta oraz podobieństwom między tymi postaciami. (Załącznik nr 3, IID; IV).

Przejawem poszerzenia moich zainteresowań jest ponadto artykuł *Femina dives et poeta pauper. Twórcy w kręgu Izabeli Czartoryskiej, Karoliny Sobańskiej i George Sand (2014)* (Załącznik nr 3, IID).

Obecnie przygotowuję do druku artykuł pokonferencyjny *The Legacies of (not only Russian) Imperialism in Contemporary Polish Travel Writing*. (Załącznik nr 4, IV).

V. Oprócz zarysowanych wyżej problemów interesują mnie związki literatury z ezoteryką (opracowuję wystąpienie o doświadczeniach lekturowych Heleny Bławatskiej), postać sprzątaczkii w kulturze (na zaproszenie prof. dr Renaty Makarskiej wygłosiłam w lipcu 2014 roku w Germersheim wykład na ten temat) (Załącznik nr 3, VC), oraz najnowsza polska *political fiction* (przygotowuję referat na ten temat na jedną z konferencji).

W swoich pracach sięgam zarówno do tradycyjnych teorii literatury (takich jak hermenetyka literacka, strukturalizm, semiotyka, socjologia literatury), jak i nowszych podejść badawczych (studia genderowe, teoria postkolonialna, krytyczna analiza dyskursu).

Wyniki badań prezentowałam na ponad dwudziestu konferencjach tematycznych w Polsce i za granicą. (Załącznik nr 3, IV). Dużą wagę przywiązuję również do współpracy międzynarodowej, dydaktyki uniwersyteckiej oraz popularyzacji nauki. (Szczegółowy opis działalności na tych polach w Załączniku nr 3, punkty V-VII).

Monika Bednarczuk